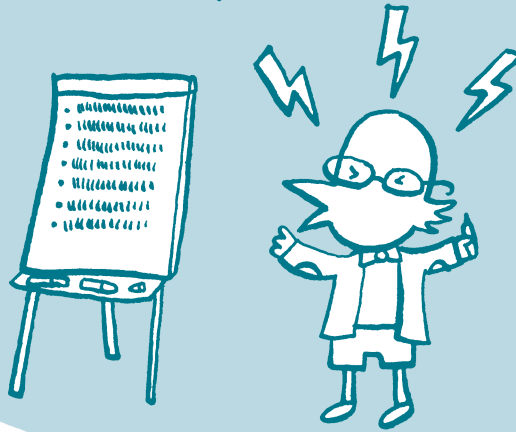

NYT SAA RIITTÄÄ!
EIVÄTKÖ TEIDÄN VANHEMPANNE
OLE OPETTANEET TEILLE
MITÄÄN KÄYTTÖTAPOJA?!
OPETTAJAA EI SAA KESKEYTTÄÄ!

Aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriön

HUOMIOON OTTAMINEN KORKEAKOULUOPISKELUSSA

Aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö (ADHD) on neurobiologinen aivojen toiminnan häiriö, jonka ydinoireita ovat tarkkaamattomuus, yliaktiivisuus ja impulsiivisuus. Tarkkaavuusongelmiin voi liittyä hahmottamisen, muistamisen sekä lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia.

Jokaisen opiskelijan tilanne on yksilöllinen. Aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriöön liittyy haasteiden lisäksi myös vahvuuksia. Opiskelija voi olla hyvin luova, innovatiivinen ja energinen eikä pelkää uusia haasteita.

Aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriöön liittyy haasteiden lisäksi myös vahvuuksia.

ADHD-oireisen opiskelijan tuen tarve määräytyy opetuksen toteutuksen sekä yksilöllisten tarpeiden ja vahvuuksien mukaan. Jotkut selviytyvät opinnoistaan itsenäisesti, ilman tukea. Opiskelijan ja opettajan keskinäinen keskustelu on tehokas tapa löytää tulokselliset opetus- ja opiskelukäytänteet.

Tarkkaamattomuus voi näyttäytyä

- huolimattomuusvirheinä

- keskittymisvaikeuksina
- vaikeutena kuunnella tai noudattaa ohjeita
- vaikeutena aloittaa tehtävät ja saattaa ne valmiiksi.

Yliaktiivisuus ja impulsiivisuus voivat ilmetä

- välittömänä reaktiona, toimimisena ennen kuin ehtii ajatella
- vaikeutena odottaa vuoroaan
- vastaamisena ennen kuin on kunnolla ehditty kysyä
- keskeyttämisinä.

Itsenäisen opiskelun haasteita

- Omatoiminen opiskelusuunnitelman tekeminen ja sen mukaan eteneminen
- Tehtävien tekoon tarvittavan ajan hahmottaminen
- Keskittymistä ja pitkäjännitteisyyttä vaativien tehtävien loppuun saattaminen
- Kiinnostaviin tehtäviin uppoutuminen ja muiden asioiden jääminen taka-alalle

VUOROVAIKUTUS JA OHJAUS

Ota kaikessa viestinnässä ja opetuksessa huomioon moniaistikanavaisuus. Esitä asiat kirjallisesti ja suullisesti sekä näyttämällä tai tekemällä.

- Tarjoa selkeät ja tarkat tiedot kurssin rakenteesta, keskeisistä päivämääristä,

tenttivaatimuksista sekä käytännön järjestyistä.

- Käy opiskeluun liittyvät ohjeet ja toimintatavat läpi opiskelijan kanssa.
- Älä ota opiskelijan harkitsematonta ilmaisuja henkilökohtaisesti – tarkenna ja selvennä asioita rakentavalla tavalla.
- Mikäli opiskelija keskeyttää sinut jatkuvilla kysymyksillä, pyydä häntä kirjaamaan mieleen tulevat asiat ja palaa niihin myöhemmin.
- Jos opiskelija juuttuu johonkin asiaan, auta häntä siirtymään asiasta tai tehtävästä seuraavaan.
- Anna välitöntä kannustavaa ja arvostavaa palautetta, rohkaise ja motivoi.
- Ohjaa ja tue opiskelijaa säännöllisesti opiskelusuunnitelman teossa ja seurannassa.
- Ohjaa opiskelijaa hyödyntämään lukujärjestystä, kalenteria, muistivihkoa ja matkapuhelimen ajanhallintatoimintoja muistamisen ja suunnittelun tukena.
- Ohjaa ja kannusta opiskelijaa kehittämään opiskelutaitojaan.

OPPITUNTI JA LUENTO

Sovi opiskelijoiden kanssa keskittymiseen vaikuttavista asioista – esimerkiksi liikumisesta muita häiritsemättä ja matkapuhelimen sulkemisesta. ADHD-oireinen opiskelija voi häiriintyä herkästi ympäris-

tön tavallisistakin ärsykkeistä, joten niiden minimoiminen ja rauhallinen istumapaikka auttavat keskittymään.

Sovi opiskelijoiden kanssa keskittymiseen vaikuttavista asioista.

Voit edistää oppimista ja ylläpitää tarkkaavuutta monin tavoin:

- Toimita luentorunko ja kirjallinen materiaali etukäteen.
- Kiinnitä opiskelijan huomio aloitettavan aiheen käsittelyyn.
- Puhu selkeästi ja rauhallisesti yksi asia kerrallaan.
- Käy esityksen alussa läpi sisällön pääasiat. Suunnittele pidempiin esityksiin taukoja.
- Salli vireyttä tukeva pieni liikehdintä.
- Salli opiskelua tukevien apuvälineiden käyttäminen sekä ääni- ja kuvallisten tekeminen opiskelukäyttöön.
- Havainnollista ja käytä monipuolisia oppimateriaaleja, esimerkiksi tekstejä, kuvia, videoita ja ääntä.
- Pilko ja rytmitä laajat tehtävät pienempiin osatehtäviin.

Kysy opiskelijalta, millainen oppimateriaali ja työskentely tukevat hänen oppimis-

taan. Esimerkiksi ryhmätyöskentely ja keskusteleminen voivat helpottaa asioiden käsittelyä ja oppimista.

TENTTIKÄYTÄNTEET JA ARVIOINTI

- Ilmoita hyvissä ajoin tentteihin opiskelutavat aineistot.
- Tiedota mahdollisimman varhain, millaisia vaihtoehtoja osaamisen osoittamiseksi on käytettävissä, esimerkiksi suullinen esitelmä tai tentti, oppimistehtävä.
- Kerro selkeästi luentojen ja opintojaksojen keskeisimmät asiat, jotta opiskelija voi keskittyä olennaiseen.

Tenteissä on hyvä huomioida

- tenttiajan ja ohjeiden selkeä tiedottaminen ja tarvittaessa lisäajasta sopiminen

- mahdollisuus käyttää apuvälineitä kuten tietokonetta tekstinkäsittelyohjelmineen
- rauhallinen ympäristö, tarvittaessa korvatulpat
- mahdollisuus pitää pieniä liikkumistaukoja, jotka helpottavat sopivan vireystason ylläpitämistä
- sisällön osaamista arvioivissa tehtävissä mahdollisuus arviointiin, jossa kirjoitusvirheet eivät vaikuta tulosta alentavasti.

Monet esteettömyyttä edistävät käytännöt hyödyttävät kaikkia opiskelijoita – tutustu myös muihin oppaisiin osoitteessa www.esok.fi.

LISÄÄ TIETOA:

- ADHD-liitto ry: www.adhd-liitto.fi